

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijendijk, Dr K. Dijk, Prof. Dr V. Hepp, Drs C. Tazelaar en Dr B. Wielenga

Medewerker(s): Dr H. A. van Andel, Solo; J. van Andel, 's Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Drs W. E. Engelken, Harderwijk; Prof. Dr F. W. Groshede, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Landboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's Gravenhage; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Delft; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; Dr J. Thijss, Meppel; Dr H. Th. Vollenhoven, 's Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Broestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.

Tel. No. 58 — Postrekening No. 98000.

Abonnement: f 1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland en Ned. Indië f 1.90 — per jaar.

Advertentieën: 35 ct. per regel.

INHOUD: Reformatie-Mentaliteit IV. — Dit de Schrift. Ontvangen woorden Joh. 17:8. — Kerkelijk Leven: De Doelstelling der Gemeene Oratie. II. Geleerdheid op den kansel. Zedelijke bejaagting. — Pol. en Soc. Leven: Socialisatie of Bestrijding van de Arbeid. — Wijsbegeerte: In de school der wijsbegeerte. IV. — Kuyper-Bibliografie. LVIII. — Literatuur en Kunst: Het genieten van muziek. III. — Verschillen. — Kerknieuws.

REFORMATIE-MENTALITEIT.

IV.

In het eerste artikel is herinnerd aan de beroeringen op kerkelijk, politiek en economisch gebied, die den kerk tot reformatie deden geboren worden. Alleen op kerkelijk gebied is het tot reformatie gekomen en wel in een nieuwe Bijbelvertaling, pogingen tot herziening van den cultus, herziening van de positie der vrouw en ophef van den evangelisatie-arbeid. Ook de uitgave van ons blad is daarvan een bewijs. Rechter is voor reformatie noodig reformatie-mentaliteit.

Bij velen wordt reformatie-afkeer of reformatie-vrees gevonden. Hiertegenover reformatie-mentaliteit te hebben is mede doel van ons blad. Om hierin te slagen is noodig, dat onze menschen zich uitspreken.

Het tweede artikel handelende over de revisie der belijdenisschriften. De bestaande symbolen kunnen moeilijk herzien of aangepast worden, omdat daardoor hun historisch karakter zou worden aangetast. Wel zou het komen tot een nieuwe confessie een reformatische daad zijn van den eersten rang. Doch daarvoor is het oogenlik nog niet aangekomen, de predikant moet eerst de nieuwe vragen brengen binnen de aandachtsfeer der gemeente, want belijden gaat aan belijdenissen vooraf. Immiddels moet er tegen gewaakt worden, dat onze hand aan de belijdenisschriften niet een magische worde. Ten slotte worden eenige wenschen geuit inzake de catechismusprediking.

In het derde artikel wordt er op gewezen, dat de prediking, als hoofdbestanddeel van onzen eeredienst, de voortdurende en onafgebroken aandacht verdient van allen, die naar voortdurende reformatie streven. Uitgaande van de stelling, dat de wel-sprekendheid nimmer heeft getierd op onzen vader-landschen bodem, werd eenige reformatie van den predikant wenschelijk geoordeeld. Laat de predikant met zijn gemeente den Bijbel lezen. Niet stichting, bezieling of ontroering, maar uitlegging worde in de eerste plaats van hem verwacht. In een korte toespraak blijve dan plaats voor een meer spontaan woord.

O weel! Daar hang ik nu als een kurkzak tussen twee mailstoomers. „Het Handelsblad“ en „De Heraut“ hebben het met elkaar aan den stok. Nu heeft de schrijver in „Het Handelsblad“ mij aan den Heraut-redacteur onder den neus geduwd met de opmerking, dat ik zoo frisch rook. „De Heraut“ heeft den neus opgetrokken en geantwoord, dat ik „een leek“ was. Altijd goed verstaan: een leek tussen twee haakjes, want effectieve leeken bestaan er bij ons niet. Het is dus heel iets anders dan wat de Roomschen een leek noemen. Erg gemakkelijk uit te leggen is het niet. Een „leek“, maar geen leek! Geen leek, maar toch een „leek“! Hoe rijk aan theologische vaktermen wij ook zijn, hier schiet onze woordenschat te kort. Gelukkig is de volkstal hier de vaktal vooruit. Het volk zegt in zoon geval: het is maar „'n koekebakker“. Nu stel ik het oordeel van „De Heraut“ op hoogen prijs, maar ik ben niet uit het hout gesneden van dien braven dorpeling, die eens tot zijn predikant de opmerking maakte: „Ik denk niet meer, ik laat Dr Kuiper denken“. En mijne simpele gedachten wil ik dan ook vrijmoedig verder ophellen. Als penitentie zal ik gelaten alle bestrijding ondergaan, nits ik ten slotte toch de absolute krijg en wij „goede vrienden“ blijven.

In het vorig artikel heb ik eenige vrijmoedige opmerkingen gemaakt over de prediking. Zeker op homiletisch terrein ben ik ook een „leek“. Maar een „leek“ heeft toch ook twee ooren....

Naast de prediking des Woords staat de bediening van het sacrament in onzen eeredienst op den voorgrond. Speciaal over de bediening van het Avondmaal wilde ik eenige opmerkingen maken. Ik vrees, dat onze stadskerken op weg zijn het Avondmaal te verliezen. Menschen, die altijd in de stad gekerkt hebben, gevoelen dat zoo niet. Maar als „buitenmenschen“, die in de stadskerk zijn ingelijfd, met elkaar aan de praat raken, hoort

men maar al te dikwijls de bekentenissen: „aan het Avondmaal is hier niets aan“. Dat is geen quaestie van principe, maar van practijk. Hoe gaat dat dikwijls toe? Men staat twee of drie tafels „over“, in een looppad tegen elkaar gedrukt. Dan neemt men voor een kleine vijf minuten plaats aan den Avondmaalsdich. Terwijl men aan het einde der tafel het eerste teeken nog niet of nauwelijks heeft ontvangen, wordt de beker reeds gezegend en uitgereikt. Het lezen van enkele verzen volgt en men staat weer op, om na veel dringen en wringen zijn plaats te bereiken.

Hoewel dus zoo snel mogelijk wordt „afgewerkt“, vordert toch zulk een dienst 2 1/2 à 3 uur. Voeg daar nog bij, dat de meeste predikanten zich geen moeite geven het sacrament „priesterlijk“ te bedienen, dat de meeste kerkangers van hun zitplaats de sacramentele handeling niet kunnen zien, dan voelt men zich geneigd uit te roepen: „Dat is niet des Heeren Avondmaal houden!“ Bij een preek kan men den vorm bijzaak achten, bij het sacrament komt het terzake op den vorm aan. Zeker, God kan ons ook zoo een zegen bereiden. Maar er is een hoog geestelijk niveau vereischt, om over al die stootende dingen heen te zien. Daarop sta ik niet altijd, u wel? Voor een goede viering van het Avondmaal is rust noodig. Ook al mediteert de leeraar niet aan de tafels, de ziel moet er toch kunnen mediteeren. Daarom sch in de heilige handelling kunnen inleven, zal het communiceren niet verworden tot een superstitieele handeling. Griff geef ik toe, dat de oplossing niet gemakkelijk is. Wij kunnen zeggen: veel kleine kerken, maar dat is maar niet zoo één, twee, drie te verwezenlijken. Een groepsgewijs vieren van het Avondmaal zou wel practisch maar minder ideel zijn. De eenigste oplossing is, dat men meer leden tegelijk kon doen aanzitten, door meerdere of grootere tafels te plaatsen. Hoe het zij, in den tegenwoordigen toestand kan niet worden berust. En vooral bij kerk-houwen lette men niet slechts op kansel en orgel, maar men bedenke meer, dat het te stichten gehouw bestemd is ook voor de bediening van het sacrament.

Nu ga ik over tot wat men neemt het aandeel der gemeente in den eeredienst. Ik zeg opzettelijk „wat men neemt“, omdat de gemeente natuurlijk ook aandeel heeft in de prediking en een veel grooter aandeel, dan zij meestal weet. Naar den mensch gesproken heeft een spreker alles aan zijn gehoor te danken, het kan door onandoenlijkheid al zijn vuur dooven maar het kan ook zoo zijn, dat de prediker als gedragen wordt door zijn publiek. Meer direct aandeel in den eeredienst neemt de gemeente echter in wat men noemt „de liturgie“. Mijn wenschen op dit gebied zijn zeer bescheiden. De vraag naar een breedere „liturgie“ en om invoering der „profetie“ laat ik buiten beschouwing. Maar des te meer leg ik er den nadruk op, dat zang en gebed meer tot hun recht zullen komen dan tot nu toe. Daar hebt gij den toestand bij het gebed. Het is een leer onderwerp om te spreken.

Sommigen zullen, wat ik ga zeggen, profaan noemen. Maar ik vind het meer profaan den toestand zoo te laten voortduren, als het veelal is. Zoo ongeveer op vastgestelden tijd is de leeraar toe, aan wat men noemt, het „groot gebed“. Die naam is al veelzeggend en men bereidt zich er op voor een groot kwartier in éénzelfde houding te moeten blijven zitten. Dies maakt men het zich gemakkelijk. Wie er toe in de gelegenheid is, nestelt zich in een hoekje. Sommigen laten hun hoofd in hun handen vallen. De dames steken een peper-muntje in den mond. Ouders fluisteren hun kinderen een paar laatste waarschuwingen toe. En dan buigt men het hoofd om... gelaten den stroom van woorden, die de voorbidder uitsprekt, over zich heen te laten gaan.

Het gebed te volgen, laat staan het mee te bidden, gelukt maar zelden. Vele bidders geven den Alwetende een lesje in hun dogmatiek en zeggen: „Ziet U, zoo zit het nu in elkaar“. Ein-

delijk gaat de gemeente aan het bidden voor tal van zieken en bedroefden, waarvan zij noch den naam noch de omstandigheden kent: alsof men zoo bidden kon! En als de leeraar eindelijk „Amen“ zegt, gaat een zucht van verlichting door de gemeente. En dat alles, waar zoo nadrukkelijk geschreven staat: „laat uwe woorden weinige zijn!“ Zal de gemeente werkelijk kunnen meebidden, dan moet het groote gebed een klein gebed worden. Dan kunnen ook allen bidden in een gebedshouding. Men kan niet bidden in een makkelijk hoekje met een pepermuntje in den mond. Het eenvoudigste is, dat de gemeente opstaat. Schoon zou ook zijn als zij door het staande zingen van een gebedspsalm als Ps. 121:1, Ps. 128:1, Ps. 141:2 zich tot het gebed wijdde. En het allerschoonste was als de gemeente kon neerknielen. Als wij ons niet slechts „in den geest“ maar ook in werkelijkheid neerbogen voor Gods aangezicht. Sommigen zullen dit „Roomsche“ vinden. Knielen voor God is Roomsche. Neen het is Roomsche te knielen voor dien onsterfelijken paus „Traditie“ en iets goeds na te laten, omdat „onze vaders“ het ook niet gedaan hebben. En in vervulling zal dan gaan:

Hij staat, ofschoon oneindig hoog,
Op hen het oog,
Die neêdri knielen.

En nu het gezang der gemeente. In mijn eerste artikel gewaagde ik van de proeve-Geelkerken en van de pogingen om tot „rythmisch zingen“ te komen. Een inzender had „tusschen de regels door“ gelezen, dat ik een voorstander van de proeve-Geelkerken was. Wat een gezangenvrees toch! Nu moet men in den strijd tegen de gezangen onderscheiden tusschen drie reelement daarin. Den strijd tegen gezangdwang, den strijd tegen een bepaald gezangbundel en den strijd tegen gezangen in het algemeen. Kort gezegd: het maakt een groot verschil of men tegen gezangen of tegen de gezangen is. Dat onze vaders zich nu tegen gezangdwang en tegen een bepaald gezangbundel gekoerd hebben, valt te verstaan. Maar hoe verklaarbaar ik hun verzet tegen de gezangen ook vind, de strijd tegen gezangen vind ik ongemeen kluchtig. Ik vind er een koddigen kant aan. Weet u waarom? Omdat wij allen gezangen en niets dan gezangen zingen. Ik denk niet aan het schrale bundelske achter de psalmen, neen aan de zoogenaamde „berijmde psalmen“ zelf. Immers berijmde psalmen staan er niet in den Bijbel. Wat wij zoo noemen zijn dus niets anders dan Oud-Testamentische Gezangen, zij het ook, dat zij een Bijbelsch thema bezingen. Als de tenze waar is, „in Gods huis mag niets gezongen worden dan Gods Woord“, dan moet onze psalmberijming er aan gelooven. Want er is geen gemeente, Gereformeerde, Chr. Gerel. of Oud-Gereformeerde, die psalmen zingt. Alle gezangenliefers zingen Zondag aan Zondag gezangen.

Dus ik ben een voorstander van de proeve-Geelkerken? Wacht eens even! Ik ben er zeer zeker niet tegen. Als wij Oud-Testamentische gezangen aanheffen, mogen wij zeker ook Nieuw-Testamentische gezangen zingen. En toch geloof ik niet, dat de proeve-Geelkerken op den duur zal voldoen. Waarom niet? Achter den roep om het Nieuw-Testamentisch Lied, zit naar het mij voorkomt, meer. Ik geloof, dat er achter werkt de behoefte aan een meer spontane uiting van het geloofsleven. De preek is klassiek, het gebed klassiek, de psalmen klassiek, nu wil men ons ook nog klassieke gezangen geven. Dat is te erg! Niet, dat ik tegen klassieke liederen zou zijn — maar naast het lied van alle eeuwen moet er plaats zijn voor het lied van den tijd. Op gevaar af weer door een historicus onzacht op de vingers getikt te worden, meen ik, dat de psalmen van Daetheen en ook andere oude psalmberijmingen veel meer het spontane element in woord en wijs in zich droegen, dan onze tegenwoordige spalter. Nu neem ik aan, dat er een tijd geweest is, dat sommige gezangen aan 't geloovig gemoed een meer spontane

uiting boden. Nu zijn zij daarvoor te oud. Sedert heeft men ook in onze gezinnen gegrepen naar de liederen van Sankey en nog weer later naar den bundel van Joh. de Heer. Deze geniet een verbazende populariteit ook in onze kringen.

Of ik nu pleit voor invoering van die bundels of daaruit een keurgarve zou willen plukken? Welneen. Ik heb te veel gevoel voor de werkelijkheid dan dat ik zoiets zou willen voorstellen. Mijn wenschen bewegen zich in een heel andere richting. Ik zou willen voorstellen: laat ons nu eindelijk eens de psalmen gaan zingen. Niet omdat ik de lenze onderschrijf, dat alleen Gods Woord gezongen mag worden in Gods huis. Als men dat wil, moet men consequent zijn. In den Bijbel staan ook tal van gebeden, die moeten dan ook het vrije gebed vervangen. En dat niet alleen. Maar de prediking biedt een ruime gelegenheid om allerlei persoonlijke en spontane dingen te zeggen. Zeker in wezen is zij bediening des Woords. Maar de leeraar legt het uit en past het toe naar het licht, dat hij zelf daarover ontving. Zelfs zijn sommige predikers er zeer sterk in om op den kansel hun stokpaardjes te berijden, wat ik hun gaarne vergeef. Maar als de leuze „in Gods huis alleen Gods Woord” waar is, dan moet de prediking wijken voor de lezing des Woords, gelijk eens de schrijver van „Vijftmaal dominee en nog een sukkel”, in plaats van te prediken het Evangelie van Markus aan zijn gemeente voorlas.

Er is een andere reden, waarom ik pleit voor de invoering der psalmen. Immers de psalmen zijn poëzie. Van die verheven poëzie hebben onze rijnmelende vaders meestal proza gemaakt, herijmd proza. Ook de beste herijnde psalmen halen de maat van het origineel niet. Niet meer gebonden aan coupletten van vier of zes regels kan ook de wijs haar vrijheid hernemen en wisselen met de steeds wisselende gemoedsstemming van den Oosterschen dichter. Een gebed hoeft niet meer uitgeschreeuwd te worden, omdat het eerste vers nu eenmaal in majestueus gestemd is. Een jubellied hoeft niet meer uitgezucht te worden, omdat de psalm in mineur aanving.

Als alle veranderingen zal ook deze moeite kosten. Maar het is zoo goed als de gemeente beseft, dat ook zij zich heeft in te spannen. Dat zij actief moet zijn in het loven en prijzen van haren God. Is Budding liet een slecht gezongen psalm wel overzingen, zeggende: „Als gij niet goed zingt, kan ik niet goed preken”.

Mijn reformatische wenschen zijn dus geen wilde najaarsstemmingen, naar ik meen. Geen onheilswangere wolken, voortgestornd aan een donkeren hemel. Ik kan mijn gebiechte verlangens zoo resumeeren:

Naar het Woord terug.

Naar het Sacrament terug.

Naar de Aanbidding terug.

Naar de Psalmen terug.

Eenige verdere opmerkingen bewaar ik voor mijn laatste artikel.

N. B.

UIT DE SCHRIFT.

Ontvangen woorden.

Want de woorden, die Gij mij gegeven hebt, heb ik hun gegeven, en zij hebben ze ontvangen. Joh. 17:8.

Christus dankte den Vader voor de Hem gegeven woorden.

Die woorden bevatten immers de eeuwige waarheid over God en mensch; zij openbaren heel den raad en wil Gods aangaande onze verlossing. Hem zijn ze als Middelaar geschonken en Hij heeft ze met liefde en trouw ontvangen, bewaard, en overgegeven aan Zijne discipelen, en aan de Kerk van alle eeuwen. Door Christus zijn ons dus de woorden Gods toevertrouwd, en we hebben de dure roeping, als we door genade deel hebben aan Zijn leven, ook aandachtig te doorzoeken de getuigenissen Gods, die Hij ons bracht, om ze te doen ingaan in ons bewuste denken, en ze ook te ordenen tot een systeem.

Zal dat echter geschieden, dan moeten die woorden Gods niet alleen gegeven, maar ook ontvangen worden. En zie, ook daarvoor dankt de Heiland in Zijn hooge priesterlijk gebed: de woorden, die Gij mij gegeven hebt, heb ik hun gegeven en zij hebben ze ontvangen.

Er is dus in dezen tekst niet slechts sprake van gegeven woorden, maar ook van ontvangen woorden.

Eerst heeft Christus Zelf de woorden des Vaders ontvangen. Hij deed dat op volkomen heilige wijze. Met volmaakte liefde, vreugde en toestemming, met waardering van de volle goddelijke waarde dier woorden; ook met innige toewijding aan den Vader en die woorden werkelijkheid te maken, om te toonen, dat woorden Gods nooit ijdele klanken zijn, maar daden, dat het goddelijk woordzaad altijd ontkiemt en altijd vruchten draagt.

Hi ontvangen was voor Jezus een bezigheid in de dingen Zijns Vaders. En het geven aan Zijne jongeren niet minder.

Daarom nu stemt het Hem tot blijdschap te weten, dat Zijn geschenk van Godswoorden door Zijn jongeren ook is ontvangen.

We weten allen hoe groot verschil er kan zijn tusschen ontvangen en ontvangen.

Stel u voor een koopman, die een beslissing verwacht omtrent een aangelegenheid, die voor hem beteekent redding of ondergang.

Daar worden de poststukken op zijn privé-kantoor gebracht: een stapel brieven en drukwerken. Snel laat hij zijn blik gaan over de couverts. Ongeduldig sorteert hij, gretig verlangend naar het mischien goede bericht. Daar is de brief. Zijn hart klopt. Zijn vingers trillen. Hij scheurt den onslag open. Wat zal 't zijn? En als dan dat bericht beteekent uitkomst, hoe grift zich elk woord in zijn ziel. 't Gaat er diep in. Hij heeft nog vele andere berichten ontvangen. Maar die heeft hij nauwelijks een blik waard gegund. Achteloos en onnadenkend overziet hij ze. Later weet hij er misschien niets van en zegt: „die brieven heb ik nooit onder mijn oogen gehad”.

Hoe hebben nu de discipelen de woorden Gods van Jezus ontvangen? Niet altijd met even groote aandacht of diepe heilbegeerte. Dat blijkt wel daaruit, dat ze herhaaldelijk opgewekt worden om Zijne woorden te bewaren en te gelooven en bij Zijn opstanding h.v. indachtig gemaakt moesten worden aan Zijne woorden.

Maar toch, al bleef ook hun volgen van den Heiland gebrekkig vanwege zonde en zwakheid, oprechtheid was er bij hen zeker. Zij luisterden naar Christus' woorden, omdat ze verstonden: deze dalen van God Zelf tot ons af! Ze bevatten het evangelie, de blijde boodschap voor gevallen zondaren. Daarom zeggen ze met Petrus, toen er vielen afwaken en niet langer met Jezus wandelden: tot wien zullen we henegaan. Gij hebt de woorden des eeuwigen levens. Wederom blijkt hier, dat onze Zaligmaker niet alleen kwam om door Zijn Geest eenwig leven in te storten in hun doode zielen, maar om hun de woorden Gods over te geven, opdat ze niet in onbestemd zwevend gevoel, maar in bewuste klare kennis de verlossing zouden genieten. Zoo wekte Hij bij hen diep en innig verlangen naar den vrede Gods. Hun ziel ontving die woorden in den rijksten zin, als woorden Gods voor hen bestemd. Er was een innerlijke aantrekkingskracht gelegd in hun hart.

Daar alleen is het ware ontvangen, waarvoor hier de Heiland den Vader dankt, een ontvangen in geloof.

Als de regen valt wordt hij ontvangen, zoowel door het gladde asfalt op onze straten, als door de dorstige akkers buiten. Toch maakt het groot verschil. Dat asfalt laat het water weer wegvloeden; het dringt er niet in door, het droogt snel op. De akker zuigt het in, neemt het op; het wordt in de doorweekte klonten een levenwekkende kracht.

Hoe hebben wij de gegeven woorden Gods ontvangen?

Zoo vele jaren zijn ze ook aan ons onder allerlei vorm gepredikt, en krachtens Christus' opdracht overgegeven.

Hoe hebben wij de Schrift gelezen en preken beluisterd?

Hebben wij die woorden ontvangen gelijk een verzamelaar een precieus antiek stuk toevoegt in zijn porceleinkast? Hij vindt het prachtig. Hij bekijkt het telkens weer. Maar 't wordt toch nooit een deel van zijn leven. Hij zet het weg.

Of hebben wij die woorden leeren ontvangen gelijk 't opgeploegde land het zaad in de voren ontvangt?

Paulus prijst de gemeente van Thessalonica, dat, als zij het woord der prediking beluisterd heeft, zij dat aangenomen heeft niet als eens menschen woord, maar gelijk het waarlijk is, als Gods Woord, dat ook werkt in degenen, die gelooven.

Als wij in waarheid het evangeliewoord hebben gehoord en ontvangen, dan dragen we er wat van mee, diep in onze ziel. Dan ligt daar een bevruchte kiem. Er is leven gewekt. We zijn er innerlijk door gemaakt. 't Laat ons dan niet koud of ledig. We dragen dan niet gedachteloos klanken mee in ons oor, maar woorden Gods in ons hart. En ons geloof wordt er mee werkzaam.

Al wat Christus ontvangen had van den Vader gaf Hij ons. Heel Zijn schat van Godsgedachten, vol vrede en liefde over zondige schepselen.

Hoe hebt ge dien schat aanvaard?

Gedachteloos? Lusteloos? Hebt ge die woorden naast u neergelegd als de woorden van een mensch? Hebt ge ze voor kennisgeving aangenomen?

Is dat niet de zonde van menig kerkganger, de speciale zonde der hoorders van het Woord, die nog geen daden werden?

O denk er aan, God laat Zijn Woord niet leeg terugkomen.

Of is uw ziel op dat Woord gezonken? Hebt ge ze innerlijk leeren aannemen? Eenmaal zullen we rekenschap van ons rentmeesterschap moeten afleggen, niet alleen van de gaven, doch ook van de woorden Gods, die ons toevertrouwd zijn.

Gelukkig de mensch, die den Vader danken mag, dat hij die woorden Gods heeft leeren aannemen en dat de redenen Gods geworden zijn het levensbrood voor zijn ziel.

F. C. M.

KERKELIJK LEVEN.

De loochening der Gemeene Gratie.

II.

In Amerika is onder de Gereformeerde broeders ernstig geschied gerezen over het leerstuk van de Gemeene Gratie.

Er zijn er, die meenen, dat deze leer onschrijfbaar is en daarom de Gemeene Gratie loochenen.

De stand van de kwestie wordt uiteengezet in de brochure van Ds J. K. van Baalen: „De loochening der Gemeene Gratie, Gereformeerd of Doopersch”.

De van Baalen ziet in dit geschied een beginselstrijd tusschen Calvinisme en Arminianisme en meent, dat in Hollandse kringen in Amerika nog maar al te veel van den Dooperschen zuurdeem te bespeuren valt.

Om onze lezers voor te lichten, volgen we den schrijver op den voet.

We wenschen echter deze zaak geheel los te maken van de Jansen-kwestie.

Ook werpen we ons niet als scheidsrechter tusschen de Amerikaansche broeders op.

Daarom blijven hun personen buiten geding.

Neemt Dr. Kuyper ter ontwikkeling van dit leerstuk zijn uitgangspunt in het Noachitisch verbond en noemt hij dit het verbond der Gemeene Gratie, in Amerika is daartegen bezwaar gerezen.

Sommigen ontkennen daar, dat er een verbond der Algemeene Genade zou bestaan. Gelijk een linnen zich uitdrukt is het zoogenaamd Noachitisch verbond „het genadeverbond in zijn tweede fase van ontwikkeling. De nieuwe schepping, de kern der eerste wereld, ontlaan van het oude omhulsel, dat in den zondvloed onderging, klimt uit het waterbad op en aanschouwt in de wolken des hemels het teeken van Gods verbondsbouw”.

Een ander stelt op den voorgrond, „dat men niet als kanoniek behoeft aan te nemen wat mannen als Dr. Kuyper en Dr. Bavinck hebben geschreven. Slechts de Heilige Schrift en onze Belijdenisschriften hebben bindend gezag”.

Natuurlijk is de schrijver van het boekje het daarmee eens.

Welke Gereformeerde zou het ook durven betwisten?

Toch mag er zeker wel eenige schuchtheid zijn eer men het oordeel van mannen als Dr. Kuyper en Dr. Bavinck verwerpt.

Men moet bestagen ten ijs komen.

Men behoort hun argumenten nauwkeurig te wegen en door tegenargumenten afdoende te weerleggen.

Voór alles hebbe men respect voor het gevoelen van zulke godgeleerden en men bedenke zich liever tienmaal alcer men tegen hun voorstelling van de waarheid positie kiest.

Wij voor ons hebben den indruk, dat dit in Amerika door enkelen weleens níl het oog werd verloren.

Een zekere haastigheid van oordeelen — om het scherpere woord oppervlakkigheid te mijden — bleek niet immer afwezig.

Jongere theologen voelden niet altijd den afstand tusschen zich en die mannen, die door jarenlang onderzoek van hun machtigen geest in de Gereformeerde leer waren ingewijd boven anderen.

De democratie verleide hen weleens tot miskenning van de aristocratie van den geest.

Ik voer hier geen pleidooi voor de houding om een: „Kuyper of Bavinck heeft het gezegd” te beschouwen als het einde van alle tegenspreken.

Voortgezet onderzoek kan en zal met zich brengen, dat men in een of ander punt van hen afwijkt.

Maar dan moet het oordeel ook „belegen” zijn.

Ds van Baalen looft met citaten aan, dat bestrijders van Dr. Kuyper diens gevoelen in zake het Noachitisch verbond soms onzuiver weergeven.

Zoo iets moest niet voorkomen.

Dit onzuiver weergeven betreft hier, wat Kuyper schreef over het gebruik van de namen God en HEERE in verband met deze kwestie.

Wij treden hier niet nader in details over het Noachitisch verbond.

Dit zou voor onze lezers slechts ondergeschikte waarde hebben.

Nu over de opvatting der Gemeene Gratie zelf.

Een der bestrijders van Dr. Kuyper zet dit in deze woorden uiteen: „Het leven der wedergehoorte wordt dan ook niet gedragen door het leven uit de schepping, en het verbond der bijzondere genade is niet van alle zijden omringd door een breeder verbond van de zoogenaamde gemeene gratie; maar de verkorene kern van Adam's geslacht en haar verworpen omhulsel zijn tijdens deze aardache bedeeeling organisch verbonden. Gods gratie is niet gemeen, maar raakt de kern. Er is diensgevolge slechts eene organische ontwikkeling van de gansche schepping, inzonderheid van de menscheit, uit de beginselen van genade en zonde, langs de lijnen der verkiezing en der verwerping, en door de positieve goede krachten des Scheppers, die haar gewordt naar den raad van Gods voorzienigheid”.

Historisch wordt dit dan zoo uitgewerkt: „Het genadeverbond is nimmer de kern van een meer algemeen verbond, maar het komt, schoon essentieel steeds gelijk, immer in hoogere vormen tot openbaring. De vormen ontwikkelen. De vorm van open-

baring in verschillende vormen hamitischen tamentische gansche als eeuwige.”

Weer een

met den tel

genade zal

juist zijn be

hoognaam

Voor hem

nade dan

ook is er in

van ontvan

leven in

volvoeding

doorheen. W

zegeningen.

verkoren.

maat van

op de ver

echter geen

vloek. God

is regen ee

akker ligt.

groeien, is

En hij po

te maken

scheiden co

(die alle h

is het mid

zegeningen

er is geen

binnenste

nen. Die or

bond, en v

mere cirkel

relatie tot

koninkrijks

pen. Zij zij

verder van

telijke zege

Onder hen

een wereld

ninkrijk va

als den G

is er de v

hebben aar

als het aan

In al deze

vloeden var

zijn ze sle

den binnen

voren drin

dat dezelf

genade zijn

Hier brek

— Geleerd

In de dr

vuldig voor

prediker ell

leerdheid o